

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conversio Peccatoris, Seu Modus quo Peccator communiter resurgit ad justitiam.

Lefelon, Antoine

Bruxellis, 1675

Caput XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9433

sunt, ac per hoc determinatu plerumque
difficiliora, securiùs licebit descendere.
Hoc unum nunc dico: hujus sicut &
aliorum Sacramentorum finis animarum
est salus, cui proinde eorum administra-
tio debet congruere, & ex qua hæc ne-
cessitas præcipuè est metienda, sic ut po-
tiùs nullitatis periculo Sacramentum,
quàm salutis discrimini anima expona-
tur.

C A P U T X V I .

*An juxta Decretum Alexandri VII. in admini-
stratione Sacramenti Penitentia Confessarius
contentus esse debeat attritione, sine omni
Dei propter se dilectione concepta?*

HOC eodem numero 270. ut vi-
dimus superiori capite, dubium
juris vult esse Appendix: *An re-
quiratur Attritio ex charitate, vel sine charitate,
tunc cum attritio, inquit, cum charitate sit ma-
teria certa, & sine charitate solùm probabilis &
dubia, sequitur ex doctrina hujus Auctoris contra
Decretum Alexandri VII. quòd hac Minister
contentus esse non possit.*

Quodnam hoc sit decretum, aliud co-
gitare non potui, quàm illud ab eodem
Ponti-

PECCATORIS. 195

Pontifice datum Feriâ 5. die 5. Maii,
Anno 1667. quo ad servandum pacis
vinculum, quam propter quorundam hinc
inde contentiones circa hujus Attritionis
sufficienciam verebatur conturbandam:
*Præcipit cunctis & singulis Fidelibus, quocum-
que gradu ac dignitate etiam Episcopali & mayo-
ri, imo & Cardinalitiâ fulgentibus, ut si dein-
ceps de materia Attritionis præfata sribent vel li-
bros aut scripturas edent, vel docebunt, vel præ-
dicabunt, vel alio quovis modo penitentes aut
Scholares cæterosquè erudiant, non audeant ali-
cujus Theologicæ censuræ alteriusque injuriæ aut
contumeliæ notâ taxare alterutram sententiam,
sive negantem necessitatem aliqualis dilectionis
Dei in præfata Attritione ex metu gehennæ con-
cepta, quæ hodie inter Scholasticos communior
videtur, sive asserentem dictæ dilectionis neces-
sitatem, donec ab hac Sanctâ Sede fuerit aliquid in
hac re definitum.*

Hic est Decreti tenor, quo id, quod
nunc asserit Appendix, nec apparenter
statuitur. Alia est enim quæstio, an di-
cta Attritio ad Pænitentiaæ Sacramen-
tum ejusque effectûs perceptionem suffi-
ciens sit dispositio, & alia, quid supposi-
tâ hac de re Doctorum controversiâ, illi
cui utraque contradictionis pars dubia est
sit agendum. Prior jam pridem agitari

cœpta est , nec adhuc hodie lis est finita. De hac quæstione agit Pontifex , eam-
 que vult salvo pacis vinculo inquiri , ac
 propterea hoc suo Decreto alterutrius
 contradictorii propugnatores sic singulos
 suam partem verbo seu scripto defendere,
 ut tamen oppositam partem ejusque de-
 fensores non aliquâ Theologicâ censurâ
 aut alterius taxent notâ contumeliæ.
 Quid verò durante hac controversiâ uni-
 cuique circa pœnitentiæ Sacramenti mi-
 nisterium agendum sit , hoc est , an dictâ
 Attritione nunc , pendente adhuc lite ,
 hujus Sacramenti Minister contentus esse
 possit aut debeat ; (quod posterior petit
 quæstio) non attingit , tantùm abest ut
 de eo aliquid determinet.

Neque etiam ex iis quæ hîc constituit,
 ministrum id posse aut debere, licet infer-
 re ; tametsi enim , quod hîc solum con-
 stituit Pontifex, jam cuique liceat impu-
 nè suam partem defendere , hæc tamen
 concessa impunitas utrique parti æquali-
 ter attributa fundamentum non est , ut
 quisque suam partem reputet veram , sed
 manet cujusque partis veritas aut falsitas
 ut prius , hoc est , dubia vel probabilis
 aut etiam certa. Dico aut etiam certa , si
 quis enim particulatim attentis utriusque
 partis

partis

partis fundamentis (ut id possibile est) unius veritatem alteriusque falsitatem deprehendisset, hac constitutione non constringitur iudicium mutare, aut de percepta veritate ambigere: satis est si oppositam sibi sententiam non alicujus Theologicæ censuræ alteriusque injuriæ notâ taxet, aut contumeliæ.

Quin & eandem quodam loquendi modo probabilem reputare debet, nempe generali illâ probabilitate, quâ omnes propositiones in Catholicorum libris passim permissæ censentur probabiles, ut eo modo propositio probabilis aliud non sit quàm communiter edi & defendi permissa. Hoc genus probabilitatis compatitur secum certitudinem de opposito, neque, quod certissimum est, ad morum regulam sufficit, & multò minus ad Sacramentorum administrationem. Hanc solùm isto suo decreto dictæ attritioni tribuit Pontifex; ex quo proindè nequam deduci potest, eâdem nunc pœnitentiæ Sacramenti ministrum posse aut debere esse contentum.

§. I.

Variis SS. PP. testimoniis probatur necessitas dilectionis Dei ad justificationem.

AN verò præterea ex aliis fundamentis, non major illi competat probabilitas, nunc non disquiro: satis est fundamenta illa non sic concludere, quin adhuc sufficientia dictæ attritionis, ut hîc concedit Appendix, ut summum sit dubia. Cæterum, si, quid hac in re verum judicem, promendum foret; dicerem cum

Serm. 5. exhort. ad monach. Joanne Trithemio: *Deus est summum & immutabile bonum, cujus amore peccatum & fugiendum est & detestandum: quoniam qui timore pœnarum dumtaxat peccare metuit, ad charitatis præmia non ascendit.* Dicerem cum

Lib. 2. de spir. anima resurr. B. Laurentio Justiniano: *Quandiu quis metu temporalis supplicii seu æterni serviliter vivit à filiorum Dei segregatus est sorte.* Dicerem cum subtili Scoto: *Quod non quicumque actus pœnitendi sufficit ad deletionem peccati, sed oportet quod sit actus ordinatus & maxime ex circumstantia finis, quæ est prima inter circumstantias actus moralis: Ac propterea censet Judam non legitimè pœnituisse, quia non pœnituit, inquit, cum ista circumstantia, id est, ex dilectione Dei.* Dicerem cum

S. Ca-

S. Catharina Senensi, quod ipsa inducit *Tract. 1. cap. 49.*
 Deum dicentem: Attende quia nullo modo
 sufficit ambulare solummodo cum servili timore,
 quia purgare domum à spurcitia peccati mortalis,
 non implendo virtutibus eam in amore fundatis,
 & non tantum in timore, non sufficit ad vitam
 eternam: Et iterum, attende diligenter istos, *Ibid. c. 58.*
 qui cum servili timore dereliquerunt mortalium
 peccatorum abominaciones, nisi surgant atque
 procedant cum amore virtutum: iste servilis timor
 ad vitam eternam exhibendam nullo modo suffi-
 cit: amor verò cum sancto timore benè sufficiens
 est.

Dicerem cum S. Bonaventura: Timor *De 7. donis Spir. Sanct. de dono timoris c. 1.*
 dicitur servilis, quo quis magis timet penam
 quàm culpam: qui secundum essentiam dicitur
 esse à Deo, non tamen sub ratione quâ servilis est,
 quia principalius timet pœnam, quàm culpam,
 nec mutat voluntatem in bonum, licèt criminis
 impediatur executionem. Propter quod dicit
 alibi: Est autem timor servilis cum quis ut ser- *Spec. anima cap. 3.*
 vus dimittit malum facere non propter dilectio-
 nem, sed propter pœnæ timorem. Hic timor
 semper cum mortali peccato est, scilicet cum
 quis dimittit peccatum facere solummodo ratione
 pœnæ. Dicerem cum S. Thoma: non *Comm. epist. Heb. c. 12. lec. 3. Ibid. in c. 1. lec. 4.*
 esse pœnitentiam veram, dum aliquis pœ-
 nitet non propter amorem justitiæ sed propter ti-
 morem pœnæ vel damni temporalis. Hinc uti

Serm. de dilig. Deo. superius dixerat : *Non est justus qui non amat justitiam.* Dicerem cum S. Bernardo : Deum cum vellet hominem à se prolapsum revocare , nec gehennæ comminatione , nec æternæ vitæ promissione profecisse , donec Incarnato filio eum faceret sui amatorem. Quia videlicet ut alibi *a Epist. 11.* ait : *a Sola charitas est ; quæ ab amore sui & mundi avertere possit animum , & in Deum b Serm. 5. dirigere ; b sola castificat animum , sola purgat in oct. Pasc. intentionem , c sola denique accendit ad salutem.* Dicerem cum Haymone : *nullus re-nativ. S. Io-ctus est , nisi qui te (Deus) diligit.* Dicerem cum Gregorio : *In conspectu tuo justus esse non valet qui tibi non per dilectionem , sed per formidinem servit.* Dicerem cum Prospero.

L. 11. mor. cap. 22. Epig. 43. *Nullus enim est insons solâ formidine pœna , Qui sanctum & justum non amat imperium.*

Serm. 7. de je'um. 7. mens. Nam uti habet in sententiis ex Augustino excerptis sent. 172. quod sub nomine Ambrosii epist. 258. refert & probat S. Bernardus : *Nihil prodest spiritus timoris , ubi non est spiritus charitatis.* Dicerem cum S. Leone : tantam esse sub Dei & proximi edicto utriusquè copulam Testamenti , ut sine istarum connexionem virtutum , nec lex quemquam inveniat justificasse nec gratia. Dicerem deniquè cum Augustino

stino, sine Dei gratia quâ charitas Dei dif- Lib. 1. de gratia Christi cap. 26.
funditur in cordibus nostris, omnino ni-
hil boni quod ad pietatem pertinet ve-
ramquè justitiam, à nobis fieri; ac per
hoc sine illa non haberi bonum animæ
motum, sine quo cuiquam pœnitentiæ
Sacramentum gratiam conferre, nun- Sess. 14. cap. 4.
quam, uti hujus testes sunt Tridentini
Patres, Ecclesia Dei docuit aut sensit.

§. II.

*Ex ipsa Philosophia probatur, quòd solus pœnæ
timor hic non sufficiat.*

Ignosce Lector, si ut id exponam,
non nihil à scopo divertero: convenire
id arbitror, ne quis putet, uti jam dici a Lib. 13. conf. cap. 9. epist. 89. q. 1. l. 11. de civit. c. 28.
cœptum est, pro servili Attritione con-
clusum esse. Itaque à fundamentis rem b 1. p. q. 20 a. 1. 2. 2. q. 17. a. 8. c. ad 2. l. 1. congent. c. 91. comm. ep. 2. ad Corinth. c. 7. lect. 3. c Brevil. p. 5. cap. 8. d Lib. 1. seriam dist. 1. q. 5.
proferam. Animæ motuum principium,
uti a Augustinus, b Thomas, c Bonaven-
tura, d Scotus ac vera tradit Philosophia,
est amor. Hic alius est naturaliter homi-
ni inditus, alius naturali superadditus.
Naturali amore homo se diligit ac pro-
prium bonum, vocaturque à S. Ansel-
mo, voluntas commodi; à S. Thoma,
amor beatitudinis, quo nempe quisque
beatus ac felix esse appetit refugitque mi-

on amat
ardo:
rolap=
amina=
ne pro=
a face=
at alibi
more sui
n Deum
a purgat
ad salu=
ullus re=
Dice=
uo justus
sed per
spero.
pœna,
erium.
ex Au=
od sub
fert &
spiritus
Dice=
ub Dei
opulam
re virtu=
stificasse
Augu=
stino

feriam, & uti sæpius tradit Augustinus immobiliter naturæ est insertus. Ex hoc

1. p. q. 60. a. 2. naturali amore *causantur*, ait S. Thomas *omnes alia voluntates*, nempe, ut id postea limitat, non supernaturales. Hinc quod

a Lib. de pa- rad. anim. cap. 1. communiter notant "Albertus Magnus, *b Bonaventura, Thaulerus, Thomas à*

b Brevil. p. 5. cap. 2. Kempis aliique spiritualis vitæ tractato- res, natura nisi Dei gratiâ supra se fuerit

elevata, in omnibus suis motibus semper est ad se ipsam reflexa; quia cum nihil velit, nisi ex illo propriæ beatitudinis seu felicitatis amore in omnibus quæ amat, aut appetit, averfatur aut fugit; ultimatè proprium bonum attendit & prosequitur; ac propterea quantum ad ea quæ naturaliter volumus, verissimè dixit S. Thomas:

L. 3. con. gent. cap. 17. num. 7. *Vtimur factis à nobis propter nos, & si aliquid aliquando propter alium homo faciat, hoc refertur in bonum suum vel utile, vel delectabile, vel honestum.*

Sicut autem naturæ nostræ auctor est Deus, ita & ejus naturalis amoris, qui proinde ex se malus non est, sed potius in suo genere bonus: *Illà verò voluntas*, ait S. Anselmus, *quæ est ad volendum commo- grat. & lib. arb.* *dum, non semper est mala, sed quando consentit carni concupiscenti adversus spiritum.*

Non hæc tamen est voluntas quâ rectè vivimus, aut bonum aliquod ut expedit, eligi-

eligimus : *Incommutabilis*, ait S. Augustin, *Lib. 6. cont. cum qua homo creatus est, & creatur, illa libertas est voluntatis, quâ beati omnes esse volumus & nolle non possumus sed hæc ut beatus sit quisque non sufficit, nec ut rectè vivat, per quod beatus est; quia non ita est homini congenita libertas immutabilis voluntatis quâ velit possitque benè agere, sicut congenita est, quia velit beatus esse, quod omnes volunt & qui rectè agere nolunt.* Hanc enim libertatem, hoc est, benè agendi possibilitatem, sive ut alibi dicit, vires agendæ perficiendæque justitiæ in Adæ prævaricatione perdidimus, nec nisi Christi Mediatoris nostri gratiâ recipimus, sine qua nunc per naturæ vigorem, uti definit 2. Arauficana Synodus; bonum aliquod quod ad salutem pertinet vitæ æternæ, nemo potest cogitare ut expedit aut eligere, ac per hoc ut jam ad Deum sese homo sicut oportet convertat, satis non est ille naturalis amor; imo neque ut debitè velit vel à Deo converti; hoc enim (uti superius vidimus) Semipelagianum virus est, non sic in illa prima transgressione voluntatem nostram esse depravatam, quin adhuc possit vel debeat se velle sanari.

Hinc meritò S. Prosper: *Homo mortalis, ait, damnatâ in Adam origine carnaliter natus,* Hilarius ad August. L. I. de voc. ad gent. cap. 8.

Lib. 6. cont.

2. resp. Iul.

cap. 12.

L. de gestis

Pelag. c. 9.

Can. 7.

ad spirituales novi generis dignitatem, nisi Spiritu Sancto regente non pervenit; sed nec ullo hanc desiderio appetit, qui calorem ipsius desiderii non accepit à Deo, de quo dicit Dominus:

IGNEM VENI MITTERE IN TERRAM,
ET QUID VOLO NISI UT ARDEAT?

2. 2. 9. 24.
a. 7.

Ignis autem iste dilectio est Dei. Hæc est alius amor qui naturali Dei gratiâ superadditur, & uti notat S. Thomas, est participatio quædam infinitæ charitatis, quæ est Spiritus Sanctus. Hac homo supra se & naturæ suæ motum elevatur, & in Deum erigitur, eumque castè, hoc est, propter se diligit. Vocatur à S. Anselmo voluntas, item affectus rectitudinis; ab Augustino, amor justitiæ, nempe supremæ omnium rectorum & justorum regulæ, hoc est Dei; *In ipso quippe, ut idem ait, conspicimus incommutabilem formam justitiæ; secundum quam hominem vivere oportere judicamus, quam cum diligimus, Deum diligimus, quâ dilectione cum ad ejus normam vitam componimus, justè vivimus.*

L. 8. de trin.
cap. 9.

§. III.

Duo amores duo sunt fontes ex quibus omnis nostra affectio derivatur.

Sicut autem ex illo naturali beatitudinis amore, uti dictum est, causantur omnes aliæ voluntates; nempe naturales, ita ex hoc Dei seu justitiæ amore nascitur omnis voluntas supernaturalis; adeò ut hi duo amores duo sint fontes ac duæ radices ex quibus omnis nostra alia affectio seu animi motus exoritur. *Nihil vult voluntas, quæ est instrumentum, ait S. Anselmus, nisi aut commoditatem aut rectitudinem: quidquid enim aliud, aut propter commoditatem aut propter rectitudinem vult.* Propter quod ex his duabus affectionibus procedere dicit merita hominum sive ad salutem, sive ad damnationem. Amor naturalis est affectus naturæ, & ut loquitur Albertus Magnus, *Semper se super se ipsum reflectit, & proprium suum commodum querit.* Alter amor affectus est gratiæ, & in omnibus Deum quærit & intendit. Hinc est illud famosum inter naturæ & gratiæ motus discrimen de quo alicubi Thaulerus: *Amor divinus, inquit, & naturalis in externis actibus simillimi sunt, quemadmodum duo pili capitis unius,*

Lib. de conc. grat. & lib. arb.
L. de parad. anime c. 1.
Serm. 2. in dom. quad.

sed

sed intentio intus planè dissimilis est. Spiritus bonus & amor divinus corde sursum erecto ac tendente palam & in occulto, non nisi Dei gloriam semper intendit, quærit, appetitquè: Amor verò naturalis seipsum jugiter spectat & amat. Cui conformiter Thomas à Kempis opusculo de Imitatione Christi, jure uti ait Bellarminus, in tota Ecclesia summo omnium consensu, recepto & frequentato: *Natura callida est, inquit, & multos trahit, illaqueat & decipit, & se semper pro fine habet: sed gratia simpliciter ambulat, & ab omni specie mala declinat; fallacias non præterdit, & omnia purè propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.*

Uti autem hominem Deo subjici necesse est, ita & istum naturæ appetitum gratiæ affectui oportet subesse, ab eoque regi, & ad debitum finem, hoc est Deum dirigi. Hinc Deus cum hominem à se factum utroque amore donaret, simul condens naturam, & largiens gratiam; sic ait S. Anselmus: *Ordinavit has duas voluntates, sive affectiones, ut voluntas, quæ est instrumentum uteretur eâ quæ est justitiæ ad imperium & regnum, & altera uteretur ad obedientiam sine omni incommoditate: Ut proinde homo sic institutus sit, ut justitiæ affectu quo Deo inhæreret, naturæ appetitum*

petitum regeret, & juxta justitiæ leges moderaretur, ejusque motus in Deum ut finem referret. Cum enim naturæ appetitus, ut dictum est, omnia velit & agat propter se, aliud non est omnem naturæ motum in Deum dirigere quàm justitiæ affectu Deum in quem se ordinat, ut finem diligere: nam ut rectè S.

Thomas, *Cum aliquis se ipsum ordinat in Deum sicut in finem, in omnibus quæ propter se ipsum facit, manet virtute intentio ultimi finis.*

q. q. disp. q. uni. de cha. a. 11. ad 2.

Hinc ex illa prima hominis institutione debet quisque, sicut ejus nos commonefacit Apostolus, sive manducet, sive bibat, sive aliud quid faciat, omnia in gloriam Dei facere.

De char. a. 11. cod. 2.

1. Corinth. c. 10. v. 31.

Illo itaque justitiæ affectu jam opus est, ut homo rectè, hoc est, sicut ex sua institutione debet, per naturæ appetitum quidquam velit aut operetur. Hinc amisso per peccatum justitiæ affectu, de appetitu naturæ loquitur S. Anselmus, *Voluntas etiam commodi condita bona in quantum est aliquid, mala, id est injusta facta est, quia non est subjecta justitiæ, sine qua nihil velle debet.* Et paulò post: *Quapropter cum nihil velle debeat nisi justè, quidquid vult sine rectitudine, vult injustè.* Tametsi enim volitioni ejus alia inordinatio non inesset, hoc con-

Lib. cit.

tra

ritus bo-
ac ten-
gloriam
nor verò
. Cui
usculo
Bellar-
nium
: Natu-
t, illa-
bet: sed
i specie
& om-
finaliter

ici ne-
ppeti-
te, ab
, hoc
homi-
naret,
as gra-
vit has
luntas,
st justi-
teretur
e: Ut
justi-
æ ap-
titum

tra Dei institutionem est, ac per hoc injustum, quòd in illa homo se sistat, & non per justitiæ amorem ad altiorem finem eam dirigat. Ex illo proinde justitiæ seu Dei amore adest homini potestas benè & sicut oportet operandi, quam perdidit, *Cum*, ut loquitur Gregorius, *Lib. 8. mor. seductoris verba audiens, à Conditoris amore dis-*
cap. 14. cessit. Propter quod à Cælestino Papa dictum est: *in pravaricatione Adæ omnes homi-*
Epist. pro nes naturalem possibilitatem & innocentiam per-
Prosp. & didisse. Quia nempè justitiam Dei que
Hilar. c. 4. amorem, quo donatus fuerat, sibi & nobis omnibus peccando amisit, Quo amisso per naturæ vigorem bonum aliquod opus sicut oportet aut expedit, non solum perficere non possumus, sed nec incipere.

§. I V.

In quo S. Augustinus & alii contra Pelagianos præcipuè vim fecerunt.

HÆc ergò benè operandi potestas homini redditur, in quantum per **C H R I S T I** Mediatoris nostri gratiam, amissa justitiæ dilectio ei restituitur. Hoc quia Dei per **C H R I S T U M** gratiâ in nobis fieri necesse est, sicut sine ista dilectione
 ita

ita & sine CHRISTI Salvatoris nostri gratiâ nil bene velle possumus aut operari. Hinc Patres Carthaginenses & Milevitani Concilii, ut adversus Pelagianos probent divinæ gratiæ necessitatem, aliud non assumunt testimonium, quàm illud Joannis: *Charitas ex Deo est*: quam eorum doctrinam approbat & ut propriam Apostolicæ Sedis amplectitur Papa Cælestinus, Imò hinc summam constitisse conflictus memorat Augustinus: *Vnde est, inquit, in hominibus charitas Dei & proximi, nisi ex ipso Deo? Nam si non ex Deo sed ex hominibus, vicerunt Pelagiani; si autem ex Deo, vicimus Pelagianos. Sedeat ergò inter nos Judex Apostolus Joannes & dicat nobis: CHARISSIMI DILIGAMUS INVICEM: In his verbis Joannis cum se illi extollere cœperint & dicere: ut quid nobis hoc præcipitur, nisi quia ex nobis habemus, ut invicem diligamus? sequitur continuò idem Joannes, confundens eos & dicens: QUIA DILECTIO EX DEO EST. Non autem hinc victi forent Pelagiani, si sine hac dilectione aliquod veræ pietatis opus à nobis posset procedere: at hoc quoniam fieri nequit, cum ista dilectio ostenditur nobis esse à Deo, invictè adversus Pelagianos concluditur, non sufficere naturæ vi-*

Can. 4

Loco citato

cap. 10.

L. de gratia

& lib. arb.

cap. 18.

188 .801.183

hoc in-
tat, &
rem fi-
de justi-
potestas
quam
gorius,
more dis-
Papa di-
es homi-
tiam per-
Deique
i & no-
o amisso
od opus
a solùm
ec inci-

pelagianos

potestas
tùm per
ratiam,
ur. Hoc
n nobis
ectione
ita

res, ut aliquid boni velimus aut operemur.

*L. de gratia
Christic. 33* Quamobrem perpetuò instabat Augustinus ut charitatem Pelagiani confiterentur esse ex Deo: Nos, inquit, istam gratiam in eorum confessione requirimus, de qua dicit Apostolus: NON ENIM DEDIT NOBIS DEUS SPIRITUM TIMORIS, SED VIRTUTIS, ET CHARITATIS ET CONTINENTIÆ: Non est autem consequens, ut qui habet donum scientiæ quo noverit quid agere debeat, etiam habeat charitatis ut agat. Et *Epist. 143.* alibi: Satis, ait, dici non potest quantum cupimus in eorum hominum scriptis apertam confessionem illius gratiæ reperiri, quam vehementer commendat Apostolus, nec solâ revelatione scientiæ nos divinitus adjuvari ut piè justèque vivamus, quæ sine charitate inflat: verùm etiam inspiratione charitatis ipsius quæ plenitudo legis est, & quæ cor nostrum, ut scientia non inflat, & edificat.

§. V.

Julianus admittebat externa auxilia esse à Deo, sed non charitatem sine qua nullius est bona voluntas.

*Cont. 2. resp.
Hil. c. 108.* CUM multos modos connumerasset Julianus, quibus nos adjuvat Deus respondet illi: Tam multa dicis, quibus nos adju-

adjuvat Deus, id est, præcipiendo, benedicendo, sanctificando, coërcendo, provocando, illuminando, & non dicis charitatem dando, cum dicat Ioannes Apostolus: CHARITAS EX DEO *Ibid. c. 116.* EST. Et postea: Cum queritur à vobis: quæ sunt ista adiutoria gratiæ Dei? dicitis quæ supra commemorasti, Deum adjuvare præcipiendo, benedicendo, sanctificando, coërcendo, provocando, illuminando, quæ omnia etiam per homines fiunt secundum scripturas: nam & præcipiunt homines & benedicunt, & per divina Sacramenta sanctificant, & corripiendo coërcent, & exhortando provocant, & docendo illuminant, NON TAMEN QUI PLANTAT EST ALIQUID, NEQUE QUI RIGAT, SED QUI INCREMENTUM DAT DEUS. Hoc est autem incrementum, ut unusquisquè obediat præceptis Dei: quod non fit, quando verè fit, nisi charitate: unde Ecclesia incrementum facit corporis in ædificationem sui in charitate. Istam charitatem non dat nisi Deus: CHARITAS ENIM EX DEO EST. Hanc vos inter adiutoria gratiæ quæ commemoratis, nominare non vultis, ne hoc ipsum, quod obedimus Deo, ejus esse gratiæ concedatis. Putatis quippè isto modo auferri voluntatis arbitrium. Hinc iterùm dicit inferius: Inter divinæ gratiæ species si poneretis dilectionem quam non ex nobis sed ex Deo esse, eamque Deum dare filiis suis apertissimè legitis,

Ibid. c. 125.

ut ope-

Augu-
onfite-

, istam
, de qua

T NO-

, SED

T CON-

uens, ut

quid age-

gat. Et

m cupia-

n confes-

bementer

ne scien-

que viva-

um inspi-

is est, &

dificat.

à Deo,

est

nerasset

t Deus

uibus nos

adju-

sine qua nemo piè vivit, & cum qua nemo nisi piè vivit, sine qua nullius est bona voluntas, & cum qua nullius est nisi bona voluntas, verè liberum defenderetis, non inflaretis arbitrium.

Tametsi ergo naturæ affectus à Deo fit, ac per hoc in suo genere fit bonus, eumquè Deus regere possit & dirigere, atque immisso sive præsentium sive futurorum malorum timore, concedens etiam talem qualis ex naturæ affectu procedere potest rectitudinis seu honestatis amorem, ac multiplicibus aliis modis, animum ne per vitia diffluat cohibere, propter quæ & magnæ, ipsi referendæ sunt gratiæ, quoniam gratuitâ bonitate hoc facit: pulchrè hoc exponit Augustinus:

Hom. 23. *Adulter*, inquit, non fuisti in illa tua vita præterita, plena ignorantia, nondum illuminatus, nondum bonum malumquè discernens, nondum credens in illum qui te nescientem regebat. Hoc tibi dicit Deus tuus: regebam te mihi, servabam te mihi, ut adulterium non committeres suasor defuit: ut suasor deesset, ego feci; locus & tempus defuit, & ut hæc deessent, ego feci. Affuit suasor, non defuit locus, non defuit tempus: ut non consentiret, ego terrui: agnosce ergo gratiam ejus cui debes & quod non admisisti. Mihi debet iste? quod factum est, & dimissum vidisti, mihi debes & tu quod non admisisti. Nullum est

est

est enim peccatum quod fecit homo, quod non possit facere alter homo, si desit rector à quo factus est homo.

Hujusmodi tamen divini adjutorii beneficia vel solùm sunt externa hominis directio, vel licet etiam affectus quidam sint homini à Deo immissi, ut sunt isti timores ac similia, dum ab omni charitatis affectu sejuncti sunt, plerumquè tamen naturæ ordinem gradumque non transcendunt; naturalis enim amoris ramus est, ut dictum est supra, omnis animi motus qui ex radice charitatis non oritur, ac per hoc hujusmodi adjutoria non sufficiunt ut homo rectè & sicut oportet vivat aut operetur. Quamdiu enim hæret in naturæ affectu, nondum vivit ut ex Dei institutione vivere debet; sic enim factus est, ut justitiæ affectu Deum propter se diligeret: & se ac quidquid naturali appetitu sibi appetit, in ipsum referret. Propter quod hæc homini necessaria est gratia, quâ supra se & naturæ suæ motum, charitatis affectu in Deum elevetur: seu potius hæc charitas, ipsa est, ut ait Augustinus, gratia Dei per JESUM CHRISTUM Dominum nostrum. *Lib. de nat. & grat. cap. 7°.* Hinc culpans Pelagianos: Legem, ait, & grat. cap. diversis locutionum modis & varietate verborum 7°.

Lib. 4. ad Bonif. c. 5. in omnibus disputationibus suis volunt intelligi gratiam, ut scilicet à Domino Deo adiutorium cognitionis habeamus, quo ea quæ faciendæ sunt, noverimus; non inspirationem dilectionis ut cognita sancto amore faciamus, quæ propriè gratia est. Propter quod alibi dicit: Bene vivere donum esse divinum; non tantum quia homini Deus dedit liberum arbitrium, sine quo nec benè nec malè vivitur: nec tantum quia præceptum dedit, quo doceat quemadmodum sit vivendum; sed quia per Spiritum Sanctum diffundit charitatem in cordibus eorum, quos præscivit ut prædestinaret, prædestinavit ut vocaret, vocavit ut justificaret, justificavit ut glorificaret. Hinc egregium librum de Concordia gratiæ & liberi arbitrii scripsit S. Anselmus, quo ostendat sine Dei gratia nihil boni nos posse; quia ex nobis, seu relictis in naturæ viribus, amissa justitiæ dilectio nequit recuperari.

§. VI.

Sine Dei dilectione nihil fit quod ad veram pietatem pertineat.

L. de grat. Christ. c. 26 Sine hac dilectione nihil quod ad veram pietatem pertinet à nobis fieri, sic Augustino fuit indubitatum, ut neminem hac de re velit ambigere: Gratiam

tiam Dei, inquit, quâ charitas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis, sic confiteatur qui vult veraciter confiteri, ut omnino nihil boni sine illa quod ad pietatem pertinet, veramque justitiam fieri posse non dubitet. Et hinc tamquam de re omninò indubitata loquitur S. Prosper cum ait:

Cont. Collat.
cap. 22.

Quasi ista scientia vel ex natura opibus residua, vel ex legalis doctrina eruditione quaesita, possit sui perceptione prestare, ut quod faciendum noverimus, etiam facere diligamus: aut ullus sit bonæ voluntatis motus, nisi quem creavit diffuse per Spiritum Sanctum charitatis afflatus. Generatim tamen hîc accipiendum est nomen, charitatis, pro omni vero ergà Deum affectu, quo gratis & propter se diligitur. Aliàs enim, uti habet S. Tho-

1. 2. q. 65.
a. 5.

mas: Charitas non solum significat amorem Dei, sed etiam amicitiam quandam ad ipsum, quæ quidem super amorem addit mutuam redemptionem cum quadam communicatione mutua.

Sic enim poni solet tertia virtus Theologica ipsâ fide & spe ordine generationis posterior, cum tamen nec ipsæ sine aliquo Dei propter se amore haberi possint; Fides enim, uti habet idem Thomas, quæ est donum gratiæ inclinât hominem ad credendum secundum aliquem affectum boni etiamsi sit informis. Hic affectus naturalis non est,

2. 2. q. 5. a.
2. ad 2.

sed supernaturalis ; ac per hoc ad charitatem pertinet , quã nempe homo divinæ auctoritati & veritati piè & reverenter afficitur , eamque dignam æstimat , cui intellectum submittat , ipsumque in fidei obsequium captivet

Hæc autem charitas sic generatim accepta subinde sic exigua est , ut non solum hominem non justificet , sed ut nec omnem mortiferi peccati affectum excludat : Inerat quippe Augustino cum *L. 8. conf. cap. 5.* dicit : *Voluntas autem nova quæ mihi esse cœperat ut te gratis colerem fruique te vellem , Deus sola certa jucunditas , nondum erat idonea ad superandam priorem vetustate roboratam.* Inest juxta Anselmum iis , qui tametsi nondum converti sint , tamen converti desiderant , & dicunt : *Converte nos Deus salutaris noster.* Inest juxta S. Fulgentium omnibus qui charitatem appetunt : Charitas , *Epist. 5. ad Eugypium vide Scoti Lib. 1. d. 3. q. 3. in fin.* inquit , *tunc diligitur cum habetur , nec diligitur nisi habeatur.* Equidem potest diligi à nobis , etiam cum petimus ut augeatur in nobis , sed non diligit ejus augmentum , qui non habet initium. Hujusmodi ergò charitas , hoc est Dei propter se dilectio necessaria est ut bonum opus uti oportet etiam incipiamus. Hinc illa est II. Arausicanæ Synodi confessio : *Hoc etiam , inquit , salubriter profite-*
mur

mur & credimus, quod in omni opere bono non nos incipimus, & postea per Dei misericordiam adjuvamus; sed ipse nobis, nullis precedentibus bonis meritis, & fidem & amorem sui prius inspirat, ut & Baptismi Sacramenta fideliter requiramus, & post Baptismum, cum ipsius adiutorio ea quæ sibi sunt placita implere possimus: Sine hoc proinde amore haberi non potest bonus voluntatis motus, de quo ait Tridentinum Concilium: Quòd falsò quidem calumniantur Catholicos Scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absque bono motu suscipientium gratiam conferre: quod nunquam Ecclesia Dei docuit aut sensit.

§. VII.

Quid agendum in praxi, dum disputatio de Attritione solo metu adhuc est indecisa?

HÆc nunc ex abundanti dixisse sufficiat; ampliùs his immorari postulat materiæ magnitudo, sed ad sequentia festino: quia verò de sufficientia supra memoratæ Attritionis adhuc Doctorum fervet contentio, quid hac lite pendente sit unicuique agendum exposuit jam olim Illustrissimus ac Reverendissimus hujus Mechliniensis Sedis Archie-

chiepiscopus Jacobus Boonen, cujus Decretum hîc nolim omittere; est ergò quod sequitur.

D E C R E T U M

Illust^{mi} Domini Archiepiscopi Mechliniensis.

„ I A C O B U S Dei & Apostolicæ Sedis
 „ gratiâ Archiepiscopus Mechlinien-
 „ sis, omnibus animarum curam haben-
 „ tibus, confessoriis & verbi divini præ-
 „ dicatoribus in nostra diœcesi, salutem
 „ in Domino. Cum in Sancta Catholica
 „ Ecclesia nihil excellentiùs habeatur
 „ ipsis sanctissimis Sacramentis, è quibus
 „ uti largissimis fontibus Salvatoris no-
 „ stri Dei in animas fidelium vel indefi-
 „ nenter profluit prima gratia quâ justifi-
 „ camur, vel ea jam accepta augetur, vel
 „ deperdita restituitur, nihil magis cordi
 „ esse debet iis, quos Spiritus Sanctus po-
 „ suit Episcopos regere Ecclesiam Dei,
 „ quàm ut ea non solùm ritè & absque
 „ ullo invaliditatis periculo, sed insuper
 „ plenissimo semper affectu ovibus suis
 „ administrentur.

„ Quare cum ex omnium Theologo-
 „ rum sententia in eorundem Sacramen-
 „ torum

forum administratione adhiberi semper debeant materiæ & formæ certæ, determinatæ, ac quantum fieri potest securissimæ. Nullo autem modo (extra necessitatem) dubiæ vel controversæ: intelligamus verò inter Catholicos Doctores adhuc disputari, an inter actus pœnitentis, quos sacrum Concilium Tridentinum definit esse quasi materiam Sacramenti pœnitentiæ, sufficiens censeretur illa contritio imperfecta seu attritio, quâ tantum propter pœnas peccata detestamur, pluribus quidem à Concilio Tridentino id affirmantibus, aliis nihilominus, etiam ab eodem Concilio, id negantibus: ne in ista sententiarum diversitate salus pœnitentium periculo exponatur.

Vobis & unicuique vestrum, qui ad Sacramenti pœnitentiæ administrationem estis admissi & approbati, mandamus, quatenus omnem vestram industriam eò conferatis, ut omnes ad dicti Sacramenti perceptionem accedentes, inducatis, moveatis & disponatis ad veram & cordialem detestationem ac dolorem suorum peccatorum, non tam ex timore pœnarum, quàm ex Dei amore, quo ipsum velut sum-

3, mum

„mum bonum (quod maximâ impietâ
„te peccando contempserunt) perfectè
„diligant , vel saltem ut fontem justitiæ,
„quâ scilicet justificamur , diligere inci-
„pian : si enim populus ille rudis sub
„veteri lege , qui acceperat tantum spiri-
„tum servitutis in timore , in tanta gra-
„tiæ penuria non poterat justificari nisi
„per veram & perfectam contritionem,
„neque salvari nisi per dilectionem Dei
„super omnia ; meritissimè nos filii novi
„Testamenti , qui non accepimus ite-
„rum spiritum servitutis in timore , sed
„spiritum adoptionis quo filii Dei nomi-
„namur & sumus , in tanta gratiæ ple-
„nitudine quam effudit in nos per Spiri-
„tum Sanctum qui datus est nobis , non
„tanquam servi timore pœnarum , sed
„tanquam filii ex amore ejus qui dilexit
„nos & lavit nos à peccatis in sangui-
„ne suo , ipsa peccata super omnia mala
„detestari debemus. Ut verò populus
„Christianus in re tanti momenti magis
„instruatur , vobis verbi Dei Prædicato-
„ribus injungimus , quatenus sæpius oc-
„casionem captetis tractandi de natura,
„motivis & effectibus contritionis , ut
„& de amore Dei super omnia (sine
„quo vera contritio haberi non potest)

„ ut

ut duobus hisce necessariis mediis in-
 structus, quavis occasione, & quovis
 tempore auxiliante Domino remissio-
 nem peccatorum & salutem animarum
 suarum consequi possit. Datum Bru-
 xellæ die vigesima sexta Martii anno
 Domini millesimo sexcentesimo tri-
 gesimo septimo.

Decretum istud alio suo Decreto in-
 seruit ac denuo servandum proposuit
 Amplissimus Dominus Amathus Coria-
 che ejusdem Sedis Archiepiscopalis ibi-
 dem vacantis Vicarius Generalis, Anno
 Domini millesimo sexcentesimo sexage-
 simo septimo, die vigesima octava Apri-
 lis, & iterum anno seq. die 23. Julii.

C A P U T XVII.

*Utrum Confessarius interrogare possit de consue-
 tudine, & an hic teneatur respondere.*

NEgat Appendix num. 276. di-
 citquè in eo confessarium limi-
 tes fori sui & tribunalis excede-
 re: imo inquirenti confessario, ait num.
 127. Responsionis brevis, poenitens non
 tenetur ad hoc respondere. Negaverat
 id ipsam jam prius Joannes Sancius, ad-
 dens